

Leefomgevingstoets

Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid

Module Soortenbeleid

Inhoud

Leefomgevingstoets	1
Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid	1
Module Soortenbeleid	1
Inhoud	2
1 Introductie	3
Omgevingsvisie	3
Eerste leefomgevingstoets	3
Monitoring leefomgeving	4
2 Effecten van beleidsverrijkingen	10
Soortenbescherming	10
Faunabeheer	12
Invasieve exoten	13

1 Introductie

Omgevingsvisie

De provincie Zuid-Holland werkt continu aan de verbetering van haar omgevingsbeleid. Het visiedeel van het omgevingsbeleid, de Omgevingsvisie, beschrijft hoe de Zuid-Hollandse leefomgeving zich ontwikkelt en wat de provincie daar op hoofdlijnen aan wil doen. Het is een strategie voor de langere termijn. De Zuid-Hollandse Omgevingsvisie is volledig opgenomen in een digitaal systeem met de rest van het omgevingsbeleid. Hierin is het mogelijk onderdelen van het omgevingsbeleid aan te passen. Zo bestaat de Zuid-Hollandse Omgevingsvisie uit ruim 50 beleidskeuzes.

In de Lange Termijn Agenda van Provinciale Staten is aangekondigd voor welke onderwerpen (beleidsmodules) heroverweging of aanpassing van het Omgevingsbeleid aan de orde is en op welke termijn.

De herziening heeft betrekking op de volgende beleidsverrijkingen:

- Soortenbescherming
- Faunabeheer
- Invasieve exoten

Eerste leefomgevingstoets

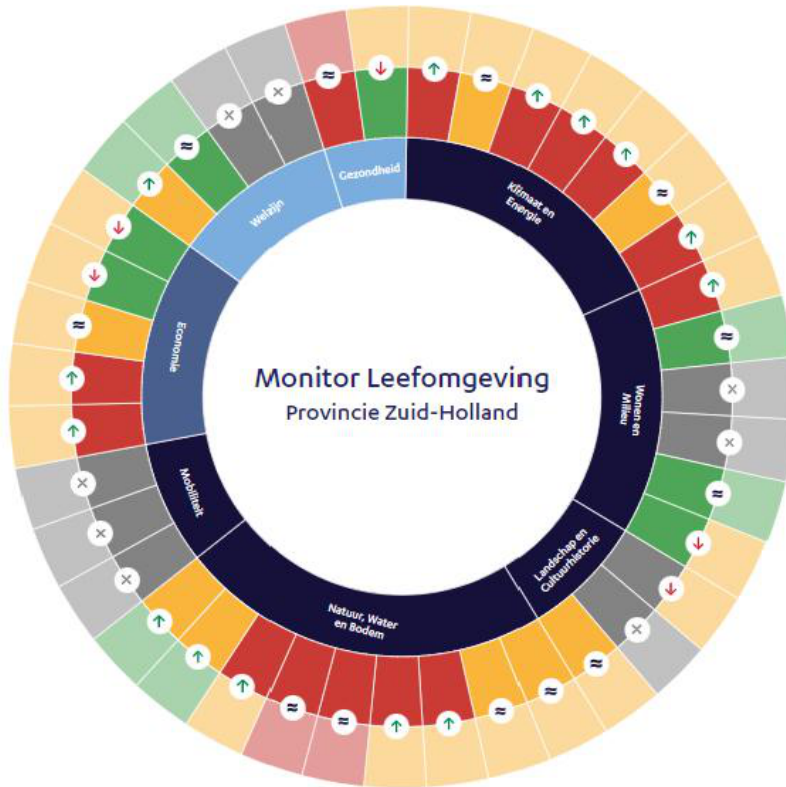
Bij het vaststellen van de Omgevingsvisie in het voorjaar van 2019 is er een Leefomgevingstoets uitgevoerd. Deze leefomgevingstoets diende tevens als een milieueffectrapportage zoals verplicht voor een structuurvisie onder de Wet milieubeheer als deze kaderstellend is voor toekomstige m.e.r.-plichtige of m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten.

De verplichting geldt ook als een structuurvisie onderdelen bevat waarvoor op grond van de Wet natuurbescherming met een Passende beoordeling uitgesloten moet worden dat er versturende effecten in Natura 2000 gebieden optreden. Voorbeelden van m.e.r.-plichtige activiteiten zijn: aanleg van autosnelwegen, aanleg, wijziging of uitbreiding van wegen, spoorwegen of binnenvaarwegen van een bepaalde lengte, realisatie van meer dan 2000 woningen, oprichting wijziging of uitbreiding van een windturbinepark (vanaf 20 turbines), thermische centrales of verbrandingsinstallaties, onttrekking van grondwater aan de bodem. Als een m.e.r.(beoordeling) bij een structuurvisie verplicht is, dan moet de uitgebreide m.e.r.-procedure doorlopen worden. Er wordt dan een milieueffectrapport opgesteld, dat tegelijk met de ontwerp omgevingsvisie ter inzage gaat en waar de Commissie voor de m.e.r. een advies over moet geven.

Deze leefomgevingstoets zal niet de status van een m.e.r.-procedure hebben, omdat de inhoudelijke wijzigingen niet dermate ingrijpend zijn dat deze als m.e.r.-plichtig kunnen worden beschouwd. Een Leefomgevingstoets met de status van een m.e.r.-procedure zal in een volgende aanpassing van het Omgevingsbeleid in worden uitgevoerd, wanneer er milieu-impact hebbende wijzigingen in het beleid zitten.

Monitoring leefomgeving

De leefomgevingstoets gebruikt de indicatoren zoals deze staan weergegeven in de Monitor Leefomgeving (MoLo). De MoLo wordt ieder jaar herzien en dient als een 'blik uit het raam' waar eenieder kan zien hoe het er met de leefomgeving in Zuid-Holland voor staat. Ook in voorgaande m.e.r.-procedures in andere herzieningen van het Omgevingsbeleid zijn de beoordelingskaders gebaseerd op de MoLo. De monitor leefomgeving is [hier](#)¹ online te vinden

1 volledige url: <https://monitorleefomgeving.zuid-holland.nl/>

Thema:	Indicator en beoordelingsaspect:	Wordt beïnvloed door Leefomgevingstoets?
Klimaat en Energie	<u>1. Uitstoot broeikasgassen:</u> Het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen is een belangrijke doelstelling uit het Klimaatplan 2021-2030. De doelstelling is om in 2050 in Nederland 95% minder broeikasgassen uit te stoten vergeleken met 1990, met een tussendoel van 49% reductie in 2030. Inmiddels is vanuit Europees beleid deze doelstelling aangescherpt naar 55% reductie in 2030.	Nee
	<u>2. Wateroverlast:</u> Door het veranderende klimaat regent het vaker en de hoeveelheid regen die op die dagen valt, neemt toe. De indicator toont de oppervlakte van Zuid-Holland dat meer dan 20 centimeter onder water zou komen te staan bij een extreme bui van 100 millimeter in 2 uur. Ook is de kwetsbaarheid van panden en wegen bij extreme neerslag weergegeven.	Nee, wel een koppelkans met soortenbescherming
	<u>3. Hittestress:</u> is een term die aangeeft dat een sterk verhoogde gevoelstemperatuur optreedt, die onaangenaam en zelfs schadelijk kan zijn voor mens en dier. De indicator Hittestress toont hoe groot het stedelijk gebied is in Zuid-Holland waarin een zeer sterk stedelijk hitte-eilandeffect optreedt (>2 graden gemiddeld per jaar).	Nee, wel een koppelkans met soortenbescherming
	<u>4. Energiegebruik:</u> Beperking van energiegebruik betreft alle energiebesparende maatregelen om de consumptie van brandstoffen te verminderen. Het beperken de energievraag is, naast verduurzaming van de energieopwekking, onderdeel van nationaal en Europees energiebeleid. Volgens de doelstellingen, zoals deze zijn vastgelegd in de Greendeal (2019), moet in 2030 de reductie van het energiegebruik 8,5% zijn en in 2050 22%.	Nee
	<u>5. Duurzame energieopwekking:</u> Energieopwekking uit natuurlijke bronnen: biomassa, zon, wind, bodem en water. Duurzame energieopwekking is, naast het beperken van de energievraag, een belangrijke doelstelling van zowel nationaal als Europees energiebeleid. Duurzame energieopwekking is een gekwantificeerde Europese beleidsdoelstelling. De ambities zijn vastgelegd op nationaal niveau. Voor Nederland is dit in 2030 27% van de totale energieconsumptie.	Ja, soortenbescherming
	<u>6. Inpassing in regionale elektriciteits-infrastructuur:</u> Het elektriciteitsgebruik in Zuid-Holland tot 2050 zal minimaal verdubbelen. Dit leidt tot grote uitdagingen in de elektriciteitsinfrastructuur. De provincie neemt de landelijke doelstellingen één op één over en wordt voor de indicator uitgegaan van de doelstelling in energiereductie voor het jaar 2030.	Nee
	<u>7. CO2(-equivalenten) uitstoot veenoxidatie:</u> Voor Zuid-Holland geldt voorlopig indicatief een referentie emissie uit veen in Zuid-Holland van in totaal 0,38 Mton CO2/jr. De opgave is uiteindelijk om in 2050 tot 95% reductie CO2-emissie uit veen te komen. Voor de beoordeling van de indicator wordt vooralsnog uitgegaan van de doelstelling voor 2030.	Nee
Wonen en milieu	<u>8. Woningvoorraadontwikkeling:</u> In het provinciale Omgevingsbeleid is als één van de opgaven benoemd het bevorderen van de beschikbaarheid van voldoende passende woningen in een aantrekkelijke leefomgeving, aansluitend op de behoefte van verschillende doelgroepen. De indicator meet de ontwikkeling van de voorraad op provinciaal en regionaal niveau.	Ja, soortenbescherming
	<u>9. Nabijheid voorzieningen:</u> Een goede bereikbaarheid is voor Zuid-Holland van groot belang. Dat mensen zich gemakkelijk en comfortabel kunnen	Nee

	<p>verplaatsen tussen gebieden en dat voorzieningen en werk goed bereikbaar zijn of in de buurt, is niet alleen belangrijk voor de leefbaarheid en individuele ontwikkeling maar ook voor de concurrentiepositie van de regio. Aan de hand van een totaalscore zijn er binnen de indicator vijf klassen voor de nabijheid van voorzieningen: 1. Zeer hoog. 2. Hoog. 3. Voldoende. 4. Laag. 5. Zeer laag.</p>	
	<p><u>10. Belevingsindicator stedelijke woonomgeving:</u> Nieuwe indicator, nog geen informatie beschikbaar.</p>	Onbekend
	<p><u>11. Aandachtsgebieden omgevingsveiligheid:</u> Ruimte om gezond en veilig te leven, en ruimte voor economische activiteiten is belangrijk. De zoektocht naar optimaal gebruik van de beperkte ruimte is het onderwerp van Omgevingsveiligheid. Bij Omgevingsveiligheid gaat het om de risico's van het gebruik en transport van gevaarlijke stoffen, de veiligheid van inrichtingen en de veiligheid van nieuwe, zich snel ontwikkelende technologieën. De indicator bestaat uit drie afzonderlijke indicatoren die onderdeel uitmaken van de hierboven genoemde zaken.</p>	Nee
	<p><u>12. Luchtkwaliteit:</u> Luchtvervuiling draagt bij tot (verergering van) luchtwegaandoeningen en levensduurverkorting. Stikstofdioxide en fijn stof zijn hierbij de meest gezondheidsbedreigende stoffen in de lucht die mensen inademen. De luchtkwaliteit moet aan verschillende Europese grenswaarden voldoen. Voor de MoLo wordt voor de beoordeling uitgegaan van de wettelijke norm.</p>	Nee
	<p><u>13. Geluid – berekend geluid langs provinciale wegen:</u> Blootstelling aan geluid dat als hinderlijk wordt ervaren, kan leiden tot slaapgebrek en stress, wat op lange termijn schadelijk is voor de gezondheid. Ook kan geluid negatieve gevolgen hebben voor sommige diersoorten. Er zijn daarom Europese regels opgesteld om hinderlijk geluid, omgevingslawaai en geluidsoverlast te voorkomen en te verminderen. Voor de indicator wordt uitgegaan van de geluidshinder langs provinciale wegen.</p>	Nee
Landschap en cultuurhistorie	<p><u>14. Fysieke landschapskenmerken:</u> De provincie Zuid-Holland is opgebouwd uit verschillende landschappen, waarbij elk landschap zijn eigen ondergrond, karakteristieken en grondgebruik kent. Het is belangrijk om deze landschappen en de ruimtelijke kwaliteit ervan te behouden en/of te versterken. Het landschap kan in beeld gebracht worden aan de hand van 6 indicatoren en toont de MoLo een landsdekkend beeld van ontwikkelingen.</p>	Ja, soortenbescherming
	<p><u>15. Waardering van het landschap:</u> Nieuwe indicator, nog geen informatie beschikbaar.</p>	Onbekend
	<p><u>16. Cultuurhistorie (Erfgoed):</u> Zuid-Holland is rijk aan cultuur en erfgoed. Dit maakt onze omgeving mooi, veelzijdig en beleefbaar en onderstreept de Zuid-Hollandse identiteit. De indicator Cultuurhistorie baseren we vooralsnog op de erfgoedindicator 'Restauratievolume' uit de provinciale Erfgoedmonitor beschikbaar. De Erfgoedmonitor geeft elke vier jaar een update van de indicator Restauratievolume.</p>	Nee
Natuur, water en bodem	<p><u>17. Soortenontwikkeling:</u> Deze indicator laat aan de hand van de Living Planet Indicator (LPI) zien hoe in de provincie gaat met een grote groep van circa 225 soorten. Een kanttekening bij de indicator is dat de selectie van soorten gebaseerd is op statistische eisen en niet op bijvoorbeeld representativiteit voor de diverse biotopen in Zuid-Holland.</p>	Ja, soortenbescherming, faunabeheer en invasieve exoten

<p><u>18. Kwaliteit NNN:</u> Voor de kwaliteit van de natuur binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een landelijke systematiek die door alle provincies gebruikt wordt. Voor de verschillende beheertypen uit het SNL-stelsel (Subsidie Natuur- en Landschapsbeheer) zijn hierin verschillende maatlaten opgenomen om de kwaliteit te beoordelen. De indicator betreft het aandeel van de beoordeelde NNN-gebieden dat op kwaliteit 'hoog' scoort.</p>	<p>Ja, soortenbescherming en invasieve exoten.</p>
<p><u>19. Kwaliteit habitattypen in Natura 2000 gebied:</u> De gebruikte indicator betreft het aandeel van het oppervlak habitatype dat een goede kwaliteit heeft volgens het meest recent vastgesteld beheerplan.</p>	<p>Ja, faunabeheer en invasieve exoten.</p>
<p><u>20. Kwaliteit leefgebied/ populatiegrootte vogel- en habitatrictlijnsoorten in N2000 gebied:</u> Voor de Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland zijn soorten (van de Vogel- en Habitatrictlijn) aangewezen waar die gebieden belangrijk voor zijn. De soorten in die gebieden moeten in een goede staat van instandhouding zijn. De gebruikte indicator betreft het aandeel van de soorten dat in een goede staat van instandhouding verkeert volgens het meest recent vastgesteld beheerplan.</p>	<p>Ja, soortenbescherming, faunabeheer en invasieve exoten.</p>
<p><u>21. Stikstofoverschrijding gebieden:</u> Om de natuur te beschermen dient de stikstofdepositie te worden gereduceerd (door emissies te beperken). Om de vooruitgang van deze reductie te meten, wordt de ontwikkeling (in oppervlak overbelaste natuur) gemonitord. In de Wet stikstofreductie en natuurverbetering zijn de landelijke doelen vastgelegd voor het areaal van de stikstofgevoelige natuur in beschermdde Natura 2000-gebieden dat een gezond stikstofniveau moet hebben wat wordt gemeten aan de hand van de zogeheten Kritische Depositiewaarde (KDW).</p>	<p>Nee</p>
<p><u>22. Duurzame landbouw:</u> Duurzaam produceren én een boterham verdienen is een complexe opgave, die vraagt om een balans tussen economische ontwikkeling een omgeving waarin sprake is van minder uitstoot, meer biodiversiteit en een betere waterkwaliteit. De Barometer Duurzame Landbouw barometer is samengesteld uit verschillende indicatoren die de stand van de verduurzaming aangeven, en is daarmee de best beschikbare indicator (set).</p>	<p>Ja, soortenbescherming, faunabeheer en invasieve exoten.</p>
<p><u>23. Oppervlaktewater:</u> De beschikbaarheid van voldoende en schoon oppervlaktewater is belangrijk voor de natuur, het landschap en recreatieve voorzieningen. In de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn binnen Zuid-Holland 125 oppervlaktewaterlichamen aangewezen. In principe gaat de op Europese regelgeving gebaseerde KRW per oppervlaktewaterlichaam uit van een deelindicator: 1. Voldoende oppervlaktewater en 2. Schoon oppervlaktewater.</p>	<p>Ja, faunabeheer en invasieve exoten</p>
<p><u>24. Grondwater:</u> De beschikbaarheid van voldoende en schoon grondwater is belangrijk voor Zuid-Holland. Grondwater levert verschillende ecosysteemdiensten, waaronder onttrekkingen voor drinkwaterproductie, proceswater voor de industrie en irrigatie voor de land- en tuinbouw. De KRW-beoordeling van de toestand van een grondwaterlichaam wordt bepaald op basis van in totaal zes deeltesten.</p>	<p>Nee</p>
<p><u>25. Waterveiligheid:</u> De regionale keringen dienen (op termijn) te voldoen aan de Omgevingswaarde, ook wel beter bekend als de Veiligheidsnorm, uit</p>	<p>Ja, faunabeheer</p>

	de provinciale Verordening. Doelstelling is dat in 2030 alle regionale keringen voldoen aan de Veiligheidsnorm.	
Mobiliteit	<u>26. Bodem en ondergrond (3D-ondergrond):</u> Nieuwe indicator, nog geen informatie beschikbaar.	Nee
	<u>27. Bereikbaarheid weg, spoor, water en fiets:</u> De (internationale) bereikbaarheid van steden en economische kerngebieden is belangrijk om agglomeratievoordelen te kunnen behalen. De beoogde indicator betreft de bereikbaarheid van zowel banen als voorzieningen, o.b.v. 15, 30, 45 en 60 min en op verschillende momenten over de dag.	Nee
	<u>28. Duurzame mobiliteit:</u> Nieuwe indicator, nog geen informatie beschikbaar.	Nee
Economie	<u>29. Grondstoffen gebruik:</u> De provincie heeft als doelstelling om in 2050 volledig (100%) circulair te zijn met als tussenstap in 2030 50% minder gebruik van primaire grondstoffen. Het totale grondstoffen gebruik wordt gesplitst in meerdere effectindicatoren die inzicht geven in het grondstoffengebruik (RMC en DMC).	Nee
	<u>30. Bedrijventerreinvoorraadontwikkeling:</u> De indicator meet de ontwikkeling van de voorraad van bedrijventerreinen op provinciaal en regionaal niveau. Voor de vier bedrijventerreinen regio's gelden de percentages voor de geraamde vraag afgezet tegen het beschikbare planaanbod: Holland Rijnland: 54%, Midden-Holland: 3%, Metropoolregio Rotterdam Den Haag: 85% en Zuid-Holland Zuid: 115%.	Nee
	<u>31. Innovatie Zuid-Holland:</u> Zuid-Holland levert met een brede, dynamische economie een forse bijdrage aan de nationale economie en aan het welzijn van de inwoners van Zuid-Holland, maar benut in verhouding tot andere provincies nog onvoldoende haar innovatiepotentieel. In het coalitieakkoord van 2019-2023 is de ambitie uitgesproken op de meest innovatieve regio van Nederland te zijn. De indicator toont de huidige positie van de provincie in de ranglijst.	Nee
	<u>32. Werkloosheidspercentage:</u> Werkloosheid is een belangrijke graadmeter van de Zuid-Hollandse economie. De indicator wordt gemeten aan de hand van de ontwikkeling van het werkloosheidspercentage, oftewel de werkloze beroepsbevolking als percentage van de gehele beroepsbevolking.	Nee
	<u>33. Ondernemersvertrouwen:</u> is een belangrijke graadmeter van de Zuid-Hollandse economie, zeker in tijden van crisis. Er wordt gekeken naar het ondernemersvertrouwen als graadmeter voor verschillende onderdelen van onze economie, zoals vestigingsklimaat, investeringsklimaat, werkgelegenheid, innovatiepotentieel, et cetera.	Ja, faunabeheer
Welzijn	<u>34. Leefbaarheid:</u> De provincie wil een regio zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren in een aantrekkelijke, groene en gezonde omgeving. De Leefbaarometer geeft, op basis van 100 subindicatoren, informatie over de leefbaarheid in alle buurten en wijken, waarbij leefbaarheid is gedefinieerd als de mate waarin de leefomgeving aansluit bij de voorwaarden en behoeften die er door de mens aan worden gesteld.	Ja, soortenbescherming, faunabeheer en invasieve exoten.
	<u>35. Bewegvriendelijke omgeving:</u> Een beweegvriendelijke omgeving is een belangrijke voorwaarde voor een gezond leven. De indicator bestaat uit twee deelindicatoren, namelijk	Nee

	1. Sport- en speelplekken en 2. Groen en blauw, waarbij een gemeente en buurt op een schaal van 0 tot 80 kan scoren.	
	<u>36. Energiearmoede:</u> Nieuwe indicator, nog geen informatie beschikbaar.	Nee
	<u>37. Toegankelijke woningmarkt:</u> Nieuwe indicator, nog geen informatie beschikbaar.	Nee
Gezondheid	<u>38. Levensverwachting in goed ervaren gezondheid:</u> Levensverwachting in goed ervaren gezondheid betreft het aantal jaren dat een persoon naar verwachting in goede gezondheid zal leven. Onder de aanname dat de huidige kansen op sterfte en ongezondheid gelijk blijven. De indicator van de levensverwachting in goede gezondheid wordt o.a. door het Rijk gebruikt als overall effectmeting.	Nee
	<u>39. Verkeersslachtoffers:</u> De provincie wil tot 2027 minder dan 100 verkeersdoden per jaar en minder dan 6570 minder gewonden. De indicator meet het aantal verkeersdoden om op die manier verkeersonveiligheid te meten.	Ja, faunabeheer

2 Effecten van beleidsverrijkingen

De monitor leefomgeving is dus de basis voor deze leefomgevingstoets. Dat betekent dat de huidige situatie en de ontwikkelrichting direct uit de monitor leefomgeving komen. Hieronder worden vervolgens per beleidsverrijking op hoofdlijnen de kansen op positieve effecten en risico's op negatieve effecten besproken. In alle gevallen geldt dat de effecten van het nieuwe strategische beleid sterk afhankelijk zijn van de wijze waarop het wordt doorvertaald naar beleidsuitvoering. Ook de keuze van in te zetten instrumenten (dwingend karakter of vrijwillig karakter) en de mate waarin de provincie afhankelijk is van andere overheden of derden is bepalend voor de uiteindelijk optredende effecten. De effecten die zich uiteindelijk in de praktijk zullen voordoen moeten op basis van monitoring en evaluatie in beeld gebracht worden.

Soortenbescherming

Soortenbescherming richt zich vooral op de beschermde flora- en faunasoorten buiten (Natura 2000) natuurgebieden. Want natuur is niet iets dat zich exclusief afspeelt in de beschermde natuurgebieden. Ook de stedelijk omgeving van Zuid-Holland vervuld een belangrijke waarde voor flora- en faunasoorten soorten.

Bij soortenbescherming wordt onderscheid gemaakt tussen actieve, passieve en proactieve soortenbescherming:

Actieve soortenbescherming richt zich op (fysieke) maatregelen binnen én buiten het natuurnetwerk en de natuurgebieden. Het doel is om bij te dragen aan een gezonde populatie (de zogenaamde 'gunstige staat van instandhouding') van de hier voorkomende soorten en daarmee de achteruitgang van de biodiversiteit te keren. Het kan hierbij gaan om maatregelen die het leefgebied van bepaalde soorten verbeteren, zoals het vergroten van het aanbod aan verblijfsmogelijkheden van vleermuizen of het herstel van landschapselementen als cruciaal leefgebied van soorten van het boerenland.

Passieve soortenbescherming richt zich op het verbieden van handelingen die de populatie van beschermde soorten kunnen aantasten, waarbij met ontheffingen uitzonderingen op deze handelingen kunnen worden mogelijk gemaakt. Waarbij de aantasting zoveel mogelijk wordt beperkt dan wel gecompenseerd.

Proactieve soortenbescherming is een vorm van passieve soortenbescherming. Bij deze vorm worden voorafgaand aan een ontwikkeling, bijvoorbeeld de sloop van woningen, maatregelen getroffen ten gunste van een duurzame instandhouding van gebouwbewonende soorten als vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen. Vooraf worden de negatieve effecten geïnventariseerd en maatregelen genomen ten gunste van duurzame instandhouding van een populatie van die soorten. Door aan de voorkant in gesprek te gaan en leefgebied voor de beschermde soorten te borgen worden achteraf knelpunten voorkomen en kunnen tijd en kosten worden bespaard.

Kansen op positieve effecten

Door biodiversiteit (gericht op de beschermde soorten) als dwarsdoorsnijdend thema onderdeel van ons handelen te maken, werken we aan een aantrekkelijk en toekomstbestendig Zuid-Holland. Dan ontstaat zowel meer ruimte voor flora en fauna als voor een aantal kansen op positieve effecten op de indicatoren die daarmee te maken hebben. Dit zijn 'Fysieke Landschapskenmerken', 'Waardering van het landschap', 'Soortenontwikkeling', 'Kwaliteit NNN', 'Kwaliteit leefgebied/ populatiegrootte vogel- en habitatrictlijn-soorten in N2000 gebied', 'Duurzame Landbouw', 'Leefbaarheid' en 'Levensverwachting in goed ervaren gezondheid'.

Met betrekking tot de 'Woningvoorraadontwikkeling' kan soortenbeleid een positief effect sorteren door aan de voorkant van de ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het versterken van de leefgebieden van beschermde soorten door bijvoorbeeld natuurinclusief te bouwen. Dit kan een belangrijke bijdrage leveren aan het versnellen van de woningbouwopgave.

Vanuit Soortenbescherming zijn er ook koppelkansen met de indicatoren 'Wateroverlast' en 'Hittestress'. Gezien de te nemen maatregelen vanuit deze indicatoren ook waardevol kunnen zijn voor het versterken van de leefgebieden van beschermde soorten en de biodiversiteit.

Risico's op negatieve effecten

Soortenbescherming neemt ook een risico op een negatief effect met zich mee op de indicator 'Woningvoorraadontwikkeling', omdat er naast de ontheffingverlening voor beschermde soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen, waar mogelijk, gestimuleerd wordt om aan de voorkant van het proces rekening te houden met het verstekken van de leefgebieden van beschermde soorten. Dit kan mogelijk, tijdelijk, een licht vertragend effect hebben op het realiseren van ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder het bouwen en renoveren van woningen. De tijdelijkheid zit in de gewenning aan de methode om de beschermde soorten in het voor proces mee te nemen.

Op de indicator 'Duurzame energieopwekking' kan soortenbescherming ook een potentieel negatief effect hebben. Windturbines kunnen een negatief effect hebben op de beschermde soorten en vanuit dat perspectief kunnen er in het kader van de beschermde soorten beperkingen gelden voor de realisatie en het gebruik van windturbines.

Faunabeheer

Om conflicten tussen de aanwezigheid van dieren en andere belangen te voorkomen én om draagvlak te behouden voor natuur, grijpt de provincie bij bepaalde populaties in om daarmee schade/risico's te beperken.

Kansen op positieve effecten

Het beleid op het gebied van faunabeheer brengt een aantal kansen op positieve effecten met zich mee. Zo is er een kans op een positief effect op indicator 'Soortenontwikkeling', 'Kwaliteit habitattypen in Natura 2000 gebied', 'Kwaliteit leefgebied / populatiegrootte Vogel- en Habitatrichtlijn-soorten in N2000 gebied', 'Duurzame Landbouw', 'Oppervlaktewater', 'Waterveiligheid', 'Ondernemersvertrouwen' en 'Leefbaarheid'. Daarnaast is er een kans op een positief effect op 'Verkeersslachtoffers' wanneer er (preventieve) maatregelen worden getroffen om aanrijdingen met damherten en reeën te voorkomen of te beperken.

Risico's op negatieve effecten

Er is naast een kans op een positief effect, ook een risico op een negatief effect op de 'Leefbaarheid'. Als het gaat om het ingrijpen in de natuur en specifiek als het gaat om het doden van dieren kan dit gevoelig liggen bij enkele groeperingen, organisaties en individuen binnen onze samenleving. Deze houding is echter ook aan verandering onderhevig en verschilt sterk per conflictsituatie ten aanzien van de aanwezigheid van dieren en andere (maatschappelijke) belangen. Ook is er een risico op een negatief effect op de onder positieve effecten genoemde indicatoren indien maatregelen i.r.t. faunabeheer niet (kunnen) worden toegepast. Omdat Zuid-Holland een kunstmatig (cultuur)landschap heeft, waar niet alle natuurlijke processen doorgang kunnen vinden.

Invasieve exoten

In toenemende mate krijgt de provincie Zuid-Holland te maken met (al dan niet invasieve) exoten. De schade die invasieve exoten aanbrengen aan de lokale biodiversiteit is op Europees niveau erkend als een gezamenlijk probleem. Om de verspreiding van invasieve exoten tegen te gaan is er daarom een Europese verordening tot stand gekomen die de lidstaten verplicht om maatregelen te treffen voor exoten die zijn geplaatst op de zogenaamde Unielijst.

Kansen op positieve effecten

Uitgangspunt bij bestrijding van invasieve exoten, is de bescherming van de inheemse biodiversiteit. Er is dan ook vooral sprake van kansen op positieve effecten op de indicatoren:

‘Soortenontwikkeling’, ‘Kwaliteit NNN’, ‘Kwaliteit habitattypen in Natura 2000 gebied’, ‘Kwaliteit leefgebied/ populatiegrootte vogel- en habitatrictlijn-soorten in N2000 gebied’, ‘Duurzame Landbouw’ en ‘Oppervlaktewater’. Daarnaast is er een kans op een positief effect op indicatoren ‘Duurzame Landbouw’ en ‘leefbaarheid’, omdat er ook maatregelen genomen kunnen worden ter beperking van schade en risico’s.

Risico’s op negatieve effecten

Naast de positieve effecten op de hiervoor genoemde indicatoren zijn er ook risico’s op negatieve effecten. Bij reeds gevestigde wijdverspreide invasieve exoten is het niet altijd mogelijk om maatregelen te treffen, omdat er geen effectieve bestrijdingsmethode voorhanden is of omdat de bestrijdingsmethode financieel buitenproportioneel is. Ook is er een risico op een negatief effect op de ‘Leefbaarheid’. Als het gaat om het ingrijpen in de natuur kan dit gevoelig liggen bij enkele groeperingen, organisaties en individuen binnen onze samenleving. Deze houding is echter ook aan verandering onderhevig en verschilt sterk per conflictsituatie ten aanzien van de aanwezigheid van bijvoorbeeld invasieve faunasoorten en andere (maatschappelijke) belangen.